

'Nasıl ölmediğimi ben de merak ediyorum'

Posted on 19/10/2019

Hem 12 Mart hem de 12 Eylül döneminde cezaevinde hatırı sayılır bir vakit geçiren, 68 kuşağı mensubu devrimci Garbis Altınoğlu yaşadıkları ntvmsnbc'ye anlattı.

Sayın Altınoğlu, Türkiye toplumu 30. yıldönümünde 12 Eylül darbesiyle hesaplaşma konusunda hangi noktada durmaktadır, kısaca görüşlerinizi paylaşır mısınız?

Ne yazık ki, Türkiye 12 Eylül'le hesaplaşmada hâlâ çok geri bir noktada. 12 Eylül'le hesaplaşmanın bayraktarlığını, hiç hakkı olmadığı halde, AKP'nin yapmaya kalkması da bundan. Bunun hem konjonktürel ve/ ya da siyasal öznelerle ilişkin, hem de tarihsel nedenleri var. Ben, "tarihi kitlelerin yaptığına" inanan bir kişiyim. Ancak tarihsel gerçekliği de görmek zorundayız; kapıkulu zihniyetinin aşılmadığı ve devlete saygı ve biatın, bir ölçüde yara almakla birlikte hâlâ sürdüğü Türkiye'de 1920'lerin ve 1960-70'lerin kitlelesel devrimciliğini bir yana koyacak olursak güçlü bir devrimci-demokratik atılım yaşanmamış ve böyle bir gelenek oluşmamıştır.

Akşam gazetesinde geçen ay çıkan Gürkan Hacır imzalı bir yazıda darbe döneminde en çok işkence gören insanlardan biri olduğunuz, her türlü yeni işkence metodunun üzerinizde denendiği belirtildi. Neler geldi başınıza?

12 Eylül faşizmi döneminde ve onu izleyen yıllarda işkence sadece emniyette değil, sürekli olmamak kaydıyla cezaevlerinde de olağan bir uygulamaydı. Pek çok devrimcinin gördüğü işkenceleri, bir parça fazlasıyla ben de gördüm; Ermeni kökenli bir komünist olmam nedeniyle bu konuda da ayrıcalıklıydım. Savcı Yardımcısı Selahattin Karagöz'ün anlatımıyla, "Her nasılsa Türkiye'de doğmuş, Türk tabiyetinde olan kolejlerde cemaat adına okuyan,

Boğaziçi Üniversitesi'nde tahsil gören, hasılı devlet ve milletin bahşettiği en büyük nimetleri nefsinde yaşayan bu ermeni oğlu ermeni..." idim.

Bana en zor gelen, 1987-88'de Sinop Cezaevi'nde 7 ay süreyle -fareleri saymazsak- hemen hemen kimseyi görmediğim koşullarda tek başıma yeraltı hücrelerinde tutulmam oldu. Tabii bu, o zaman Sinop Devlet Hastanesi'nde görev yapan ve bu yarı karanlık ve nemli hücrelerde yatmamda sağlık açısından bir sakınca görmeyen Dr. Ömer Dönderici'nin raporunun yardımıyla oldu.

Merak ettiğim bir şey var, doğrudan sorayım. Ölmemeyi nasıl başardınız?

Bunu ben de merak ediyorum. Yakalandığım sırada (31 Aralık 1981) meydana gelen boğuşmada polisin elinde patlayan tabancadan çıkan mermi beni öldürebilirdi. Bunu "sadece" sağ gözümü yitirmek suretiyle atlattım. 2 Şubat 1984'de sevk edildiğimiz Antep E-Tipi Cezaevi girişinde tek tip elbise giymediğim için vahşice dövüldüm. Ardından ağır bir rahatsızlık geçirdim ve uzun süre bir şey yiyemedim. 2 Mart'ta helikopterle Çukurova Tıp Fakültesi Hastanesine kaldırılmasaydım, belki de ölebilirdim.

Bu cezaevinde iken, Maraş katliamı davasından yargılanan sağcı tutukluların bulunduğu müşahade bölümünde, kapısı sürekli kapalı olan bir hücrede tutuldum. Tuhaf gelebilir; ama bana saygı duyuyorlardı. 1987'de Sinop Cezaevi'nde hücredeyken hastaneye götürüldüm. Bu sevk sırasında, kurallara aykırı olarak elimi kelepçelemeksizin beni kapıaltından, açık olan dış kapıya kadar götürdüklerinde bir aptallık yapıp kaçmaya kalkışsaydım, dışarda silahları hazır durumda beklediğini göreceğim jandarma tarafından öldürülebilirdim.

Maraş Katliamı, 12 Eylül yolundaki önemli duraklardan biri addedilir. Katliam davasının 1 no'lu sanığı Ökkeş Şendiller, olaylarda sizin rolünüzün olduğunu öne sürmüştü. Neden bu tür iddialar dönem dönem ileri sürülüyor?

Bu tür iddialar hiç gündemden kalkmadı ki! Bu iddianın esas kaynağı, basit bir piyon olan Ökkeş Kenger/Şendiller değil elbet. Daha o günlerde, bölge sıkıyönetim komutanı Tuğgeneral Tayyar Aygur, Ökkeş Kenger'le görüşmesinde beni olayların esas sorumlusu gösteriyordu. Bebeklerin katledildiği, kadınların, yaşlıların tahtalarla, baltalarla parçalanarak öldürüldüğü, insanların evleriyle birlikte yakıldığı Aralık 1978 Maraş katliamı, devletin önemli bir aygıtı olan MHP faşizminin ve bir ölçüde de onun efendilerinin maskelerini indirmişti. Maraş katliamını düzenleyerek 12 Eylül'ün yolunu açan generaller olayların sorumluluğunu, zaten her zaman günah keçisi olmuş olan Ermeni halkından birinin, hem de komünist birinin üzerine atmanın iyi bir fikir olduğunu düşündüler herhalde.

Maraş Davası'nın 1 no'lu sanığının "Alevi Çalıştayı"na davet edilmesini nasıl yorumluyorsunuz? Şendiller 'çalıştaya katılsaydım olayları Altınoğlu ve sol örgütlerin kışkırttığını belgeleyecektim' minvalinde sözler sarfetti. TRT de yayınladığı bir "belgesel"de olaylarda Hrant Dink'in payı olduğunu ima etmişti. "Alevi açılımı" ile Alevilere 'o katliamı zannettiğiniz gibi falancalar değil, aslında filancalar düzenledi' mi denilmek isteniyor?

Belki. Ama, kafa yormadığım bu konuda kesin bir fikir sahibi değilim. Farklı katmanlara olumlu sinyaller vermek isteyen AKP hükümetinin, ne yazık ki hayli unutkan olan Alevi işçi ve emekçilerimizi de "kafalamak" istemesinde şaşılacak bir yan yok. Bu arada, yaygın kanının aksine, "laik" generallerin de esas olarak "pro-Sünni" ve "anti-Alevi" olduğunu unutmamalıyız. Türk-İslam Sentezi, orta öğrenimde ve cezaevlerinde zorunlu din dersleri, imam-hatip liseleri inşaatında patlama, PKK'ya karşı ayetli hadisli bildiriler, Alevi köylerine cami yapma girişimleri vs. hep 12 Eylül'ün ürünüydü.

Sünni İslam, yüzlerce yıl gaza ve fetih pratiğini sürdürmüş, çeşitli din ve etnilerden milyonlarca insanı boyunduruk altında tutmuş olan Osmanlı'nın ve -laisizm konusundaki gevezeliklerine rağmen- onun bir çeşit devamı olan Cumhuriyet'in egemen mezhebi ve önemli bir ideolojik dayanağı olagelmiş. Bu mezhep ve onun din adamları kural olarak, Osmanlı ve Türk devlet aygıtının bir parçası olarak işlev görmüşler ve görüyorlar. Bu

emperyal geçmişe bağlı olarak bizde “ilerici” İslami hareket geleneği, hatta bir “ilerici” İslam potansiyeli yok gibi. Yeni Şafak yazarı Sami Hoccoğlu, 29 Mart 2004 tarihli köşe yazısında bunu şöyle teslim ediyordu:

“Evet, bu ülkede Müslümanların çoğunluğu anadan doğma ‘sağcı’ ve ‘muhafazakar’dır. Sağcıdırlar, çünkü çok çok eskiden beri güvenliği adalete önceleyen geleneksel din anlayışı sayesinde ‘din ü devlet’ tesniyesine inandırılmışlardır.” Tabii, her yerde olduğu gibi bizde de; kapitalizmin gelişmesine, sınıf çelişmelerinin keskinleşmesine, kitlesel devrimci patlamalara bağlı olarak dinin etkisi azalacak ve toplum gerçek bir laikleşmeye yönelecektir ve tüm bunlar olmaktadır da.

Aksiyon dergisi 3 yıl önce “sol örgütlerdeki Ermeniler” üzerine bir “araştırma” yayınlamıştı. Yazıda PKK yöneticilerinden üçünün ismi verilerek bu kişilerin “gizli Ermeni” olduğu öne sürülmüştü. En son Cemil Çiçek 90’lı yılları hatırlatan, sünnetli sözler sarfetti. Şendiller de “Maraş’ta yedi sünnetsiz ceset vardı” dedi. Bu ısrarlı sünnet söyleminin arka planında ne var sizce?

Ermeni halkının yaşadıkları gözönüne alınırsa, Ermenilerin devrimci örgütlerde, Ermeni halkının toplam nüfus içindeki payına oranla daha fazla temsil edilmeleri anlaşılabilir. Ama herhalde onlar oralarda Ermeni ulusal kimlikleriyle yer almamışlardır. Bahsedilen örneklerdeki “Ermeni düşmanlığı” ise, egemen sınıfın farklı fraksiyonlarını birleştiren bir sınıai yapıştırıcı gibidir. Bunun kaynağında Türk burjuvazisininin 20. yüzyılın başlarındaki oluşumunun ve ilkel sermaye birikimini sağlamasının, Ermeni jenosidiyle doğrudan ilişkili olması yatıyor.

Marx, Kapital’in birinci cildinde sermayenin dünyaya “tepeden tırnağa her gözeneğinden kan ve pislik damlayarak geldiğini” söylemişti. Bu saptama, Türk burjuvazisi için çok daha fazlasıyla geçerli oldu. Bu “ilk günah”ın, Kürt halkına ve hareketine karşı tutum ve “Kürt sorunu”nun çözümü konusunda yaşanan siyasal tıkanıklık üzerindeki etkisi de tartışma

götürmez. Ne yazık ki, gene Marx'ın, "Egemen sınıfın düşünceleri, bütün çağlarda, egemen düşüncelerdir de" saptaması uyarınca bu şoven zihniyet Türk işçi ve emekçilerinin zihinsel köleleştirilmesinde de önemli bir rol oynadı ve oynuyor. Aksiyon'un, Çiçek'in ve Kenger/Şendiller'in vs. söylemleri; Türk-Kürt çatışmasının ciddi bir tehlike olduğu, Türk halkının küçüksenmeyecek bir bölümünün, yüzlerce yıldır birarada ve içiçe yaşadığı Kürt emekçilerini linç etmeye hazır bir ruh hali içinde olduğu bugünkü Türkiye gerçekliğinin farklı yansımaları sadece.

Sizin de Türkiye'de kendini AKP'ye yakın bir yerde konumlandıran kimi çevrelerin tarihi yeniden yazdıkları izlenimine zaman zaman kapıldığınız oluyor mu?

Kabaca "siyasal İslamcı" diyebileceğimiz çevrelerin öteden beri alternatif bir tarihyazımı olagelmiş. Pek çok konuda "resmi tarih"le önemli ölçüde farklılaşan bir çizgileri vardı ve halen var. Solu ezen ve gençliği depolitize eden 12 Eylül darbesi ve onu izleyen ANAP rejimi (1983-91), "siyasal İslam"ın yükselişine önemli ölçüde katkı yaptı. Askeri-bürokratik kliğin güç yitirmesi ise, daha şimdiden bir karşı-tarihyazımı patlamasına yol açmış gibi. Ama, özelde bu tepkinin ve genelde bu iki fraksiyon arasındaki çatışmanın boyutlarını abartmamalı; her ikisi de kapitalist düzenden ve emperyalist sisteme bağımlılıktan, Türk milliyetçiliğinin bayrağını dalgalandırmaktan, işçi sınıfını ve Kürt emekçilerini boyunduruk altında tutmaktan ve gerçek bir demokratikleşmenin önünü kesmekten yanalar.

12 Eylül'deki referandum 12 Eylül'le hesaplaşmak için bir fırsat mıdır? Sizce solun tavrı ne olmalı?

Bu referandumun öneminin fazlasıyla abartıldığını yazdım. Türkiye gibi hep günceli ve -bölgeye/dünyaya gözlerini yummak anlamında- yereli yaşayan yerlerde bu böyle oluyor. Birkaç yıl sonra 12 Eylül 2010'u anacak olanların ona, bu denli önem biçmeyecekleri kesin. Bence referandum, çok daha geniş bir kavganın, AKP ve bağlaşıklarının İttihat ve Terakki artığı/ uzantısı askeri-bürokratik kliğin ve bağlaşıklarının gücünü sınırlama kavgasının

küçük bir parçası.

BDP'nin kuyruğunda sürüklenen sol grupçukların tutumlarını, salt anayasa değişikliği paketinin içeriğine bakarak değerlendirmeleri işte bu yüzden yanlış. Bir işçi-emekçi iktidarının kurulamayacağı bugünkü koşullarda solun tavrı; işçi ve emekçilerin gerçek ve sonal kurtuluşları için hangisinin egemenliğinin daha elverişli olduğu sorusunun yanıtını esas almalıydı: Bir Kürt-Türk çatışmasını kışkırtan, temsili kurumları ikinci plana atan, darbe planları üretmekle uğraşan ve savaş kışkırtıcısı ABD-İsrail eksenine daha yakın duran askeri-bürokratik kliğin egemenliğinin mi, yoksa bütün bu konularda daha "olumlu", yani daha az gerici bir çizgide duran AKP ve bağlaşıklarının egemenliğinin mi?

Bu AKP'yi desteklemek anlamına gelmez. İkinci Dünya Savaşında faşist bloka karşı durmanın ABD ile Britanya'yı; Afganistan ve Irak'a saldırısında ABD'ye karşı çıkmanın Saddam Hüseyin'i ve Taliban'ı savunmak anlamına gelmediği gibi.

Kaynak: noktahaberyorum.com